

Štajerska ima dvojna merila do manjšin

OČITNO je poudarjanje, naj bi manjšinske problematike ne pogojevali ali primerjali s položajem kočevarskih Nemcev oz. nemško govoreče manjšine v Sloveniji, samo izraz dvojnih meril. Medtem ko se vsa Avstrija vehementno zavzema za priznanje manjšine v Sloveniji, pa za deželo Štajersko Slovencev na njenem ozemlju ni. Tako se je zgodilo, da pred novim konstituiranjem sosveta za Slovence pri uradu zveznega kanclerja uradno tega dela manjšine ni. Parlamentarni odbor bi moral ta teden sklepati o razširitvi sosveta za dva sedeža – enega za zastopnika slovenske manjšine, enega pa za predstavnika dežele Štajerske. Sklepanje je bilo z dnevnega reda umaknjeno, s tem pa bo seveda treba najprej rešiti problem konstituiranja. Bo sosvet ponovno tak, kakršen je že bil, ali bo lahko kljub deželni nepriznanju lahko predstavnik društva »Člen VII« član sosveta?

Če si ogledamo to nepriznanje in odlaganje problema tudi v luči ponedeljkove izjave Zernatta, ki je menil, da je »treba na vsak način preprečiti socialistično večino v sosvetu«, potem je očitno, da so v ozadju politične igrice. NSKS, ki hrepeni po tem, da bi v sosvetu imel

večino glasov in bi mu ne bilo treba sklepati kompromisov, zahteva sedeže za Enotno listo, včasih dva, včasih tri. Prav tako naj bi delegate v sosvet volili.

Pri tem si je treba biti na jasnem, da zakon predvideva take delegate iz narodne skupnosti, ki predstavljajo tudi raznolikost le-te. Tako je na primer pri ZSO, kjer je zastopana politika (dr. Sturm in A. Blatnik), kultura (podpredsednica SPZ dr. Helena Verdel) ter samostojne občinske liste (Janko Zwitter).

Narodni svet trenutno zaseda vsa štiri mesta: Olip, Pipp, Vouk (ki zastopa tudi EL) ter V. Smrtnik, potem ko je N. Tolmajer (KKZ) sosvet zapustil.

NSKS spet enkrat grozi z izstopom iz sosveta in nadaljuje politiko konfliktov, izsiljevanj in brezkompromisnosti. Spet so na mizi utemeljevanja, kdo je večji, močnejši, bolj zasidran in sploh edini pomemben. Da tako ravnanje manjšino razdvaja do ekstremnosti, ni treba še posebej poudarjati. S. W.

Razstava ročnih del in umetnin prizadetih iz Slovenije v Mladinskem domu v okviru praznovanja mednarodnega dneva žena je pritegnila Korošice in rade volje so kupovale privlačne drobnarije in slike. **Stran 4**

Slovenija ratificirala okvirno konvencijo

Tudi Slovenija je, skoraj istočasno z Avstrijo, ratificirala Okvirno konvencijo o zaščiti narodnih manjšin, ki je prvi mednarodno-pravno zavezujoč dokument o manjšinah. Za razliko od Avstrije, ki pojma »manjšina« ne razlaga, pa je v slovenskem dokumentu definirano, kaj država razume pod to besedo.

Slovenija tudi ugotavlja, da država v praksi že spoštuje načela okvirne konvencije, z ratifikacijo pa kaže pripravljenost tudi na mednarodni ravni, da bo uresničevala cilje varstva pravic manjšin.

Konvencijo je leta 1995 dal Svet Evrope v podpis članicam in jo je doslej podpisalo okoli 30 držav. Članice pa so imele precej svobode pri izbiri raznih določil za zaščito manjšin.

PREBLISK

Kar nekaj vprašanj se postavlja okrog vrednotenja dvojezičnosti, pa najsibodi poslovanja v obeh deželnih jezikih ali dvojezičnega pouka. Da je to rezultat napačnega odnosa do slovenskega jezika, ni nič tendencioznega. Dejstvo namreč je, da so na Koroškem v obeh primerih dvojezični v glavnem le Slovenci. Le redki so iz t. i. nemško govorečih vrst. Toda ne glede na to: znanje dveh jezikov, usposobljenost za poslovanje ali poučevanje v njih je po vseh kulturnih in civilizacijskih kriterijih višje ocenjeno kot pa samo v enem jeziku. Eno je bilingvialnost in usposobljenost zanje, drugo so morebitne nade, v katere se zaletavajo neka-

Koliko za dvojezičnost?

teri, povsem nekaj tretjega pa je predmetni pouk angleščine, italijanščine in morda tudi kitajščine. Ta pa je in bo vedno toliko vreden kot npr. pouk fizike ali matematike. Ne moremo ga vrednotiti za bilingvialni (dvojezični) pouk. Vseh treh zvrsti pedagoškega dela pa ne moremo vreči v isti koš.

Tudi selski primer, ko so v nasprotju z deželnim kriterijem dvojezični občinski uslužbenki priznali le enoodstotni dodatek, zdaj pa ga bodo določali po njenih pisnih produktih, je skregan z logiko spoštovanja obvladavanja in poslovanja v obeh jezikih. J. R.

K & K CENTER

vabi na predavanje

»Manjšinske pravice kot človekove pravice«

Mojca Drčar-Murko,
dopisnica slovenskega dnevnika Delo na Dunaju

v k & k centru v Šentjanžu
v četrtek, 12. marca 1998, ob 19. uri

Prisrčno vabljeni!

ZERNATTO PRI NARODNEM SVETU

Veliko lepih, a neobveznih besed

V ponedeljek, 9. marca, je deželni glavar Christof Zernatto bil sogovornik osrednjega odbora NSKS. In vedel je, kaj hočejo slišati njegovi člani v zadevi sosveta in skupnega zastopstva. Pri tem pa je izkušeni politični maček vse, kar je lepo obljubil in potrdil kot potrebno, in vse, kjer je soglašal z Narodnim svetom, najkasneje dva stavka navrh zavnil, ali pa ocenil kot neizvršljivo. »Relativno togi« Zernatto, tako se je ocenil

sam, je zadnjo odgovornost zvalil na tristrankarski pakt, ki da sicer ni »zapisano pravilo v deželni politiki, vendar se je izredno dobro obnesel prav in izključno pri obravnavanju manjšinskih vprašanj«.

Zernatto je zahtevo po posebni podpori manjšinskim časopisom odklonil kot neskladno z načeli varčevanja in je namignil celo na možno krčenje podpor, sprejem slovenskega TV-signala je porinil v izključno odgovornost posameznika, sploh pa je prepričan, da smo Slovenci z dodelitvijo licence za privatni radio dobili medialno platformo, za katero pa naj v vsakem oziru skrbimo kar sami.

V zadevi otroških vrtcev je obljubil podporo pri dialogu na občinski ravni, menil pa je, da je prav primer Borovlje pokazal, da politiki dostikrat ne vedo, kaj hoče prebivalstvo.

Deželni glavar je seveda izrabil priložnost in kot možen model slovenskega zastopstva kot legitimnega političnega pogovornega partnerja deželne politike ponovno ponudil etnično zbornico. Za to varianto da je že pridobil soglasje v svoji stranki, ni pa prodril pri socialistih, sploh pa ne pri svobodnjakih. Zato da tudi on zagovarja model stalnih svetovalcev pri deželni zboru v zadevah manjšine. Etnična zbornica da bi lahko bila frakcionirana, vendar bi bila pogovorni partner za deželo. Glavni problem pa je po mnenju Zernatta, da se pozicija ZSO in predsednika Sturma v vrednotenju jezika, kulture in politike za obstoj narodne skupnosti fundamentalno razlikuje od stališč NSKS. V bistvu pa da gre za oblast, je dejal glavar.

Drugi zalogaj, ki so ga pretresali, je bil sosvet. Po mnenju NSKS naj bi bil zgolj pogajalski gremij med politiko in narodno skupnostjo, ne more pa biti zastopstvo (to je bilo pa že vedno jasno!). Zernatto je besedo prepustil Raimundu Grilcu, ki je menil, da je sosvet v trenutnem sestavu čudna pojava. Pliberški župan, sam član sosveta, je podprl predlog NSKS, kajti če morajo že politiki, ki so v sosvetu, biti demokratično izvoljeni, potem naj bi to bili tudi predstavniki Slovencev.

STUDIOBÜHNE

BELJAK

avstrijska krstna predstava

Herbert Achternbusch

»MEINE GRAB-INSCHRIFT«

v sredo,
18. 3. 1998,
ob 20. uri
Ponovitve:
20. in 21. 3.,
od 15. do 18. 4.
ter od 21. do 25. 4.
vsak dan ob 20. uri

Deželni zbor je pretekli teden sprejel soglasen sklep, s katerim je pozval šolskega referenta, da znanstvenike poveri z nalogo, da opravijo evaluacijsko študijo o dvojezičnem šolstvu na Koroškem. Ta odločitev je v javnosti zbudila določeno pozornost in tudi nekatere strahove, še prav posebej zaradi tega, ker se bližajo deželnozbornske volitve in se taka tema lahko tudi zlorablja v volilnem boju.

Če gremo po vrstnem redu: evaluacijo, torej znanstveno preverjanje učinkovitosti dvojezičnega šolstva, smo vedno zahtevali, še posebej po sprejetju zdajšnjega šolskega modela ob koncu osemdesetih let. Pristojno za to je prosvetno ministrstvo, ki pa žal take evaluacije ni opravilo.

Dejstvo, da zdaj tako preverjanje zahteva koroški deželni zbor – torej politična instanca – lahko pomeni, da so strahovi o ponovni politizaciji dvojezičnega šolstva utemeljeni. Na drugi strani pa je tudi jasno, da pedagoška znanost danes zagovarja zgodnje učenje dveh in več jezikov.

Evropska integracija temelji na medkulturnem učenju, na znanju več jezikov, na odprtosti in fleksibilnosti. Zato je s strani pedagoške znanosti pričakovati, da bo podprla osnovni koncept bilingvalnega pouka in po potrebi tudi predlagala izboljšave zanj. Vsekakor si ne morem predstavljati,

KOMENTAR

Dr. Marjan Sturm

da bi se danes našel znanstvenik, ki bi zagovarjal segregacijo po etničnih kriterijih.

Nekaj drugega pa je vprašanje sindikalno-organizatorične narave. Gre za vprašanje, ali plače oziroma dodatki ustrezajo kvalifikaciji učiteljev ipd. Na vprašanja bodo morali v prvi vrsti odgovoriti prizade-

manjšino in večino«, še bolj izrazita v tem pogledu je Evropska listina manjšinskih in regionalnih jezikov, ki je Avstrija sicer še ni ratificirala, podpisala pa že. Torej so tudi strokovno-politične okoliščine danes drugačne kot še pred desetimi leti.

Zato ni nikakršnega razloga, da bi se bali strokovno-znanstvene evaluacije. Nasprotno, prepričan sem, da se bo stroka zavzela za izboljšanje dvojezičnega pouka in tudi vseh okoliščin, ki vplivajo na kvaliteten pouk. Pomanjkljivo jezikovno znanje učencev je npr. tudi v tesni zvezi z nezadovoljivo mrežo dvojezičnih otroških vrtcev.

Se obeta nova politizacija šolstva?

ti sami. Plače in dodatki so zakonsko regulirani in vsaka sprememba bi morala temeljiti na dogovoru prizadetih oziroma njihovega sindikalnega zastopstva z ustreznimi organi šolske oblasti. V tem vprašanju osrednji organizaciji prizadete lahko le podpreta, ne moreta pa delovati mimo njih ali pa celo barantati z njihovimi interesi.

V zadevi pedagoško-strokovne plati dvojezičnega šolstva pa je treba videti, da so se v primerjavi z osemdesetimi leti okvirne okoliščine spremenile. Okvirna listina za zaščito narodnih manjšin, ki jo je Avstrija pravkar ratificirala, govori o »medkulturnem dialogu med

Argument, da dvojezični pouk ni namenjen takim šolarjem, ki v šolo vstopijo brez znanja slovenščine, namreč ne drži. Avstrijska manjšinska zakonodaja govori o priznavni svobodi, torej se vsak, ne glede na narodno pripadnost, lahko vpiše k dvojezičnemu pouku. Ugotavljanje narodne pripadnosti je po zakonu o narodnostnih skupnostih nedovoljeno. Zato je povsem nepomembno, ali je prijavljen otrok pripadnik narodne skupnosti ali ne. Gre za znanje jezika oziroma za željo, da se tega jezika nauči.

To resnico je treba postaviti v ospredje. Nič manj in nič več.

RAZSTAVA O KOLONIJI V LASTNI DRŽAVI IN ŠTAJERSKA NAJ OSTANE ČISTA ALI Identiteta in asimilacija na Štajerskem, v pokrajini Člena VII

Z razstavo plakatov proti rasizmu in političnemu ter socialnemu odrivanju je šentjanški k & k center potrdil svoj sloves izobraževalne ustanove, ki odpira pogled na raznovrstne družbene fenomene, s tem pa spodkopava predsodke in malokarirasto in samozadostno zapečkarstvo. V

terjev, ki so jih kot poceni delovno silo poklicali v deželo, vendar pri tem pozabili, da so prišli ljudje. Ta plakat oz. ta izpoved je tudi bila geslo razstave, ki jo je odprl univ. asis. dr. Vladimir Wakounig, član Delovne skupnosti »Iniciative manjšine«, pobudnice te razstave. 28 plakatov

kovnih, verskih in geografskih sredin. Politika je bila sploh gluha na to uho, saj je obstala in obtičala na okopu večine. Odslikani gastarbajter na plakatu ni bil neko fantazijsko bitje iz računalniške grafične delavnice, ampak možakar, ki je prav tistega dne s trebuchom za kruhom prišel na Dunaj in prav tam pred tremi meseci umrl. Kolarič je sestavljal množico tistih, ki so nadomeščali kolonijo, saj je družba z njimi upravljala kot s kolonialno rajo.

Da pa rasizem in ksenofobija nista vezana le na tujce, ampak bremenita tudi odnose do lastnih državljanov, ki imajo črno piko manjšinca, je pokazal referat mag. Michaela Petrovicha, poslovodje društva Člen VII, strešne organizacije štajerskih Slovencev. Spregovoril je o identiteti in o konceptih asimilacije na Štajerskem. Nad vsem je bedelo stalno provokantno in žaljivo vprašanje, kdaj da so Slovenci prišli na Štajersko. Kakor da ne živijo že od nekdanj na tem koščku zemlje, ko da so se v deželo priklatali šele pred nedavnim, morda šele včeraj, danes ...? Identiteta na jugu Štajerske je molčeča, zamolčana, kot je v

Michael Petrovich in Vladimir Wakounig v Šentjanžu

Foto: SV

sedemdesetih letih je plakat s provokativno izpovedjo »I haß Kolarič, du haßt Kolarič, warum sogn's zu dir Tschusch? (Jaz sem Kolarič, ti si Kolarič, zakaj tebi pravijo čuš?) prvič opozoril na problem gastarbaj-

iz domala treh desetletij prikazuje, kako so ksenofobija, predsodki do tujcev in do manjšin ter sploh nepripravljenost oz. nezmožnost družbe za strpne odnose vplivali na odnos do teh ljudi iz drugih kulturnih, jezi-

PREKOMEJNO SODELOVANJE POKLICNIH ŠOL

Mladi naj presegajo ustaljene predsodke

Slovenska gospodarska zveza v Celovcu je uspela v program konference deželnih inšpektorjev v poklicnem izobraževanju, ki je v teh dneh potekala v Celovcu, vključiti tudi svoj projekt »Mobilneta delojemalcev – Sodelovanje med poklicnimi šolami na Koroškem in v Sloveniji«. Ob tesnem sodelovanju s slovenskim generalnim konzulatom v Celovcu je bilo v ponedeljek, 9. marca, zvečer v

klicni šoli v Beljaku Ana Blatnik.

Slovensko delegacijo je v bistvu vodil generalni konzul v Celovcu Jože Jeraj, od južnoalpskih inštitucij pa so bili v njej vodja republiškega centra za poklicno izobraževanje prof. Tkalec, vodja Gospodarske zbornice Kranj Prisljan ter člani regijskaga sosveta, ravnatelj poklicnih šol iz Radovljice, Kranja in Škofje Loke.

Na zdravje prekomejnemu sodelovanju pri poklicnem izobraževanju! Foto: SV

Kranjski Gori t. i. prekomejno srečanje zastopnikov poklicnih šol Koroške in Slovenije.

Avstrijska stran je bila zastopana zelo močno, poleg predstavnikov samih šol so bili prisotni tudi mnogi inšpektorji iz skoraj vseh zveznih dežel, vodil pa jih je koroški inšpektor Walter Buchhäusel. Uradni predstavnik deželne vlade je bil vodja oddelka 6-šolstvo Günter Woschitz. Iz slovenske strani sta v koroškem zastopstvu sodelovala še inšpektor za slovenski jezik v manjšinskem oddelku deželnega šolskega sveta Teodor Domej in učiteljica na po-

Generalni konzul Jože Jeraj je zbranim spregovoril o novih razmerah, ki jih tudi v trikotu Slovenije, Italije in Avstrije narekuje evropski duh združevanja, ter pedagoge, njihove nadzornike ter vse ljudi dobre volje pozval k medsebojnemu sodelovanju, da bi vsaj pri bodoči generaciji premagali nekdanje predsodke. Ob tem je avstrijske šolnike pozval tudi k naklonjenemu odnosu do slovenskega jezika na Koroškem, in opozoril, da bi slovenska narodna skupnost na Koroškem mogla opravljati kreativno vlogo med obema državama, kakršno ima po zaslugi Avstrije nemško govoreča skupnost na Južnem Tirolskem.

Na področju sodelovanja poklicnih šol je v pripravi podpis kooperacijskega sporazuma med Slovenijo in Koroško. J. R.

ZAOSTRITEV NA KOSOVU

Demonstracija tudi v Celovcu

Razmere na Kosovu so se v zadnjih dneh močno zaostrele. Albanci iz Kosova, ki živijo in delajo na Koroškem, so minulo soboto pripravili demonstracijo v Celovcu, na kateri so obsodili krvavo poseganje policije na Kosovu, kjer je zgubilo življenje že nad sto ljudi. Manifestacije se je udeležilo okoli 500 oseb. Na tej manifestaciji so govorili dr. Marjan Sturm, ki je zahteval mirno in nenasilno razrešitev problema in pozval mednarodne organizacije, da pomagajo sptima stranema pri tem. Univ. prof. dr. Peter Gstettner je prav tako obsodil nasilje nad civilnim prebivalstvom in pozval k mirni razrešitvi, izvajanjem obeh govornikov pa se je pridružil še inž. Schmid od amnesty international.

vaških kronikah zamolčano dejstvo, da ljudje govorijo slovensko. Kdor ta molk prelomi in glasno potrdi svojo slovensko identiteto, je nevaren. Le alkohol razveže jezike in sprosti slovenske besede ... Ali tega ne poznamo tudi s koroških scen?

V tem vzdušju igrajo besede in ideologija zaščitnega okopa (Bollwerk) nadvse pomembno vlogo in le počasi izginjajo tudi iz glav politikov. Na Štajerskem še zmeraj mislijo, da so tamkajšnji Slovenci pomotoma zdrknili v člen VII in da je bila asimilacija itak tako uspešna, da jih ni več. Na to so celo ponosni. Ker pa stvar le ni takšna, je preživetim Slovincem treba prav posvetiti, najbolje s pomočjo koroškega hajmatdinstina, ki jim nameni eno od številčk svojega glasila. Seveda v tem smislu, da mora Štajerska biti budna pred slovenizacijo in podobno.

V ta sklop sodi mnenje, da je kulturni dom društva Člen VII v Potrni/Laafeld nacionalno-slovensko gnezdo, naenkrat se pojavijo vindišarji tudi na Štajerskem. Torej, Štajerska, bodi budna/sei wachsam, je geslo. Štajerska naj ostane čista, Koroška pa nedeljena.

Urejata
 Mirko Messner
 in Jozi Wutte

Naj leviča (ne) ve, kaj dela desnica

Leto dni je tega, kar so bile v Slovenskem vestniku objavljene konkretne številke o podporah, ki so jih vzdrževalci dijaških domov in otroških vrtcev na Koroškem prejeli od Avstrije in Slovenije v letih od 1991 do 1995. To je bil za nekatere presenetljiv žarek, ki je posvetil v obeležje finančnih odnosov s Slovenijo; to pa je sicer temačno, polno namigavanj in mitov.

Eden teh mitov je, da je preminuli jugoslovanski sistem finančno privilegiral ZSO, koroška slovenska desnica pa da je hiral in trpela. Dejstvo je, da je NSKS iz SR Slovenije prejel finančno podporo že od leta 1952 naprej (hvala zgodovinarju Robertu Knightu za objavo iz virov angleškega znanjega ministrstva). Da bi mit docela razblinila in preprečila ustvarjanje novih, ZSO iz leta v leto ponavlja zahtevo po transparentnosti ali preglednosti vseh finančnih tokov iz Slovenije (avstrijski viri so javni in pregledni); ti isti v Sloveniji, ki so denar razdeljevali, že svojčas niso imeli veselja s to zahtevo, pa tudi danes ga nimajo. Še manj pa vodilni funkcionarji NSKS, katerih beseda postane nerazumljiva, ko naj bi pomagala razčistiti finančne razmere.

Preglednost tistih denarnih tokov, ki omogočajo dejavnost manjšinskim organizacijam, pa je osnova za celovitost podatkov. Celoviti pa so podatki, če seštejemo podpore iz Slovenije in Avstrije. Samo na osnovi te celovitosti je mogoče presoditi, ali so podpore v celoti deljene na osnovi enotnega načela, ki omogoča maksimalno enakopravnost: enako podpiranje enakih ali primerljivih dejavnosti.

Tega načela se danes ne drži (na nekaterih področjih) ne republika Avstrija, še manj pa republika Slovenija. Medtem ko Avstrija v enaki meri podpira vsaj osrednji politični organizaciji, s to dejavnostjo poverjeni uradi in politiki v Sloveniji tega ne počno; ravna se po strankarsko-ideoloških smernicah. Lani na primer je ZSO prejela iz Slovenije 3,2 milijona šilingov podpore, NSKS pa nekaj milijonov več (oba za organizacijo in glasilo).

Neenakopravnost kali odnose. Transparentnost jih pomaga razčiščevati in tudi sicer ugodno vpliva na počutje. Zato bo izredni občni zbor – kolikor je pač mogoče ob taki priložnosti – prispeval k temu, da se bo uveljavljala. In to brez ozira na to, kdo bo transpiriral – in koliko.

Al' me boš kaj rada 'mela

Kaj lahko prispeva ZSO, da bo Slovenija izpolnjevala svojo ustavno obveznost do manjšin, ne da bi bila zaradi tega okrnjena politična samostojnost manjšinskih organizacij? – tako smo spraševali v prejšnji številki SV, danes objavljamo tri odgovore.

Andrej Kokot

Mislím, da je odnos Zveze slovenskih organizacij do Republike Slovenije zelo korekten, čeprav bi z ozirom na dejstvo, da obratno postaja čedalje bolj mačehovski, moral biti bolj iniciativen, zlasti informativen. Za izhodišče predlagam objavo tistega dela ustave Republike Slovenije, v katerem so zapisana določila o skrbi za slovenske manjšine zunaj Slovenije. Ta skrb je, kot vemo, zelo enostranska, kar zadeva podpore ZSO in njenim včlanjenim organizacijam. Vem, da temu botruje politika slovenske koroške desnice, ki hoče za vsako ceno etabrirati neke vrste poenoteno predstavništvo koroških Slovencev, z drugimi besedami, osvojiti monopol nad finančnimi sredstvi, ki jih Slovenija (in Avstrija) namenjata naši narodni skupnosti.

Nekatere stranke v Sloveniji nasedajo tej na videz »idealni rešitvi«, ki pa je v popolnem nasprotju z načeli demokratične in pluralne ureditve sistemov, v katerih Slovenci živimo.

Kakšno pozicijo naj zavzema ZSO v tej nečedni igri? Mislím, da ji ni treba odstopati od njenih naprednih demokra-

tičnih načel, ki dupučajo vključevanje Slovencev različnih ideoloških nazorov. Pravičica do drugačnih političnih nazorov je danes sestavni del sleherne demokratične družbe. Ne vem, čemu bi se ZSO, ker nekateri krogi v NSKS hočejo izsiliti in uveljaviti svoje politične cilje, odpovedala uveljavljenemu koordinacijskemu odboru, ki je bil priznan in uspešen predstavniški forum naše narodne skupnosti tako ob prizadevanju za uresničitev člena 7 avstrijske državne pogodbe (skupna spomenica v letu 1955), kot tudi v kasnejšem odnosu z avstrijsko vlado in oblastjo matičnega naroda.

Sem proti načinu »kakor ti meni, tako jaz tebi«, nisem za medsebojno blatenje. Usodno bi bilo, če bi prevladalo mnenje, da ZSO ne potrebuje stikov, poudarjam, stikov z matičnim narodom! Kultura, jezik in zgodovina nas zlivata v celoto, ki je ni moč deliti, čeprav živimo v različnih državah. ZSO ima pravico do enakopravne delitve gmotne podpore in ima tudi dolžnost, da jo zahteva zase, predvsem pa za svoje glasilo in za včlanjene organizacije.

Koordinacijski odbor je bil priznan in uspešen predstavniški forum.

Katja Sturm-Schnabl

Koroški Slovenci so se kljub sodelovanju v procesu slovenskega narodnega preporoda v 18. in 19. stoletju po razpadu monarhije znašli zunaj države, v kateri so si Slovenci prvič ustvarili svoje šolstvo, svojo lastno univerzo itd. Ta generacija je doživela globok šok in težke posledice, ki so izvirale iz takratnega pojmovanja nacionalnih držav, katere so po diktatu Enente manjšinam sicer formalno priznale pravice, v resnici pa napele vse sile, da bi jih asimilirale. Tej generaciji je bila Slovenija v okviru države SHS edina tolažba in uteha, saj so se vanjo pred nasiljem morali umakniti skorajda vsi slovenski intelektualci iz Koroške (in Italije).

Tudi v Sloveniji je bila tuga za izgubljenim delom narodnega telesa globoka; skozi vso literaturo tistega časa, od Otona Župančiča do Prežihovega Voranca, se zrcali globoka prizadetost zaradi usode Slovencev v Avstriji (in Italiji). Ko pa je po-

tem pridiviljal nemški, italjanski in madžarski fašizem, smo bili vsi skupaj obsojeni na narodno smrt. Otroke s starši in starimi starši vred so nas odveli v logorje, v umiranje. Ko smo se po zmagi vrnil domov na Koroško, smo v Beljaku doživeli novi šok, kajti nemško-koroške oblasti nas niso hotele pustiti domov, zatajile in denuncirale so nas pred Angleži, češ da nismo žrtve, da smo zločinci.

To nas je globoko prizadelo in vneslo v naša srca globoko nezaupanje do druge republike Avstrije, ki se je, sama še pod zasedbo aliirskih sil, drznila poskusa, da iz žrtve fašizma napravi zločinca. In spet je postala Slovenija tista zaželena zaščitnica, ki naj bi nas rešila te koroško-nemške zlobe, in to tembolj, ker je tako veličastno skupaj z ostalimi narodi Jugoslavije prispevala k zmagi nad hitlerjanskim fašizmom. In res se je prva generacija slovenskih politikov in umetnikov – Kocbek, Voranc, Kreft, Župančič,

Hanzi Weiss

Moj stari oče – dedi –, otrok številčne kajzarske družine, socialdemokrat in delavec v tovarni na Bistrici v Rožu, je bil pred plebiscitom med tistimi redkimi, ki so bili prepričani o zmagi Avstrije, čeprav je glasoval za Jugoslavijo. To njegovo mnenje pa tedaj mnogim pri nas na Koroškem in v Ljubljani ni bilo po volji.

Moj oče, ki je bil aktivno vključen v narodnoosvobodilno borbo, mi je po zmagi evforično odkril, da je od sedaj naprej »prihodnost slovenska«. Vsi koroški Slovenci da smo enotni (vsi slovenski duhovniki – razen dr. Blümla – so podpisali spomenico za priključitev k Jugoslaviji). Da ga je kmalu potem cerkev »vrgla ven«, ker je imel naročen Slovenski vestnik, in da so o naši usodi odločili že na Jalti, je bil tudi zanj hud udarec.

Ob mojem vstopu v aktivno kulturno delo v petdesetih letih sem bil soočen z idejami emigrantov, ki niso želeli in so celo preprečevali kontakte z matico. Tudi to smo preživeli.

Razvoj je šel v smer uspešnega sodelovanja med nami na Koroškem (Spomenica, koordinacijski odbori, solidarnostni komiteji itd.) in s Slovenijo, ki je pri nas sodelovala z vsemi strukturnimi in jih podpirala.

Mučna situacija se more spremeniti samo, če se zadeve spremenijo v Sloveniji: opustijo naj strankarsko pojmovanje odnosov z manjšinami in si osvojijo državniško.

Po osamosvojitvi Slovenije pa naj bo vse drugače. V koalicijah slovenskih vlad prevzame ena stranka v zakup manjšinsko politiko. Ker je v ideološkem sorodstvu z NSKS, se ta odloči, da bo Koroško politično očistila »zadnjih levičarjev«. Skupno zastopstvo je novo geslo. NSKS ob pomoči krogov v Sloveniji (Podobnik) in konzulata v Celovcu žene politično ne-

izvedljiv koncept, ki je zavržen že od manjšinskega kongresa v Železni Kapli dalje. Samo da se ni treba resno pogovarjati z drugače mislečimi. To je mučna, nerealna in destruktivna situacija, ki se more spremeniti samo, če se zadeve spremenijo v Sloveniji; odgovor naj bi se strankarskega pojmovanja odnosov z manjšinami in si do njih osvojili državniško.

Kidrič idr. – iskreno prizadevala za težnje koroških Slovencev, tako da je potem SR Slovenija v svojo zakonodajo zapisala, da ima moralno in po-

Slovenija se v svoji ustavi obvezuje, da bo skrbela »za avtohtone slovenske narodne manjšine v sosednjih državah«, v posebni resoluciji pa je njen državni zbor 27. julija 1996 ta svoj odnos vsestransko preciziral. »Ob polnem spoštovanju samostojnosti avtohtonih manjšin in s trdnim namenom, da Republika Slovenija pripomore k njihovemu vsestranskemu razvoju«, so v njenem 2. poglavju zapisali med drugim tole:

litično dolžnost, da podpira svoje manjšine v zamejstvu. Po zaslugi teh revolucionarjev v korist naroda je SRS podpirala slovenske organizacije na Koroškem brez ozira na ideološko pripadnost; od časov dr. Tischlerja do dr. Grilca in dalje so konzervativno in klerikalno orientirane slovenske organizacije prejemale finančno podporo prav tako kot ZSO, ki je je sicer zrasla iz Osvobodilne fronte.

dalje na 4. strani

Spoštovanje samostojnosti

skih političnih organizacij (...) za demokratično izvoljeno skupno zastopstvo. Podpira tudi napore za zajamčeno zastopstvo predstavnikov avtohtonih manjšin v zakonodajnih in drugih političnih ter upravnih telesih.«

V MLADINSKEM DOMU V CELOVCU

Dan žena in človekove pravice

Človekove pravice niso predmet pogovorov, predavanj in razprav le ob dnevu žena. Diskusija je prisojna vsak dan predvsem v medijih. Ko se pospešeno govori o kaki stvari, je običajno to znak, da nekaj ni v redu z njo. So človekove pravice ogrožene ali pa se je samo povečala senzibilnost zanje?

Koroškem. Razstavljeni so bili tudi izdelki od skupine »Altra« v Ljubljani – to je stanovanjski projekt, ko ljudje z duševnimi motnjami ne živijo v bolnišnicah, temveč se trudijo, da bi skrbeli zase v kar se da normalnih, vsakdanjih pogojih z vsakdanjimi obveznostmi, a vendar ob pomoči strokovnjakov. Koroške

Predsednica ZŠ Milka Kokot in ženski kvartet iz Borovelj

Tudi srečanje slovenskih žena ob njihovem mednarodnem prazniku je potekalo v znamenju človekovih pravic. V Mladinski dom je prišlo okoli 180 žena, da se srečajo in izrazijo svojo solidarnost z vsemi, katerim kratijo pravice po vsem svetu.

Pred začetkom proslave pa so ženske lako občudovale razstavo izdelkov prizadetih iz Hrastovca in Maribora na Štajerskem in lahko tudi marsikaj lepega kupile. Neutrudna prijateljica koroških žena profesorica Katarina Lavš je posredovala obisk iz omenjenega centra, ki naj bi koristil tako njegovim gojencem kot tudi nam, ženam na

žene so rade segle po ponujenih izdelkih in umetninah; izkupiček je bil seveda namenjen izboljšanju položaja prizadetih.

Predsednica Zveze slovenskih žena Milka Kokot je po otvoritvi razstave prisrčno pozdravila navzoče in jim namenila nekaj vzpodbudnih besed za vsakdanjik. Pristavila pa je, da zagotovljene pravice žena še niso garant za dejansko enakopravnost: realni dohodek žensk v Avstriji se je prvič po nekaj letih spet znižal. V poklicih, kjer so bili nekoč zaposleni samo moški in v katere vstopajo zdaj tudi ženske, pada nivo plač. Tudi diskusija okoli kan-

Vera Kozmik, direktorica Urada za žensko politiko pri vladi RS Foto: SV

didiranja dveh žensk za mesto državne predsednice kaže, da so predsodki do žensk silno zakoreninjeni.

Iz Ljubljane, iz Urada za ženska vprašanja pri vladi, je prišla gospa Vera Kozmik. Razmišljala je o ženskih pravicah, spominjajoč se 50-letnice Splošne deklaracije o človekovih pravicah. Diskriminacija po spolu je prisotna po vsem svetu, čeprav ženske dosegajo pravice, pa se vedno znova pojavljajo nove ovire, še nepremagljivejše od prejšnjih. Nasilje nad ženskami in otroki, varstvo pred diskriminacijo, pravica do javnih služb, do dela in do enakega plačila, kot ga imajo moški, enake možnosti izobraževanja, pogoji za upokojevitve in s tem zagotovitev večje varnosti v obdobju starosti, reguliranje družinskih obveznosti obeh staršev in naraščajoča brezposelnost žensk so bili problemi, ki jih je nakazala gospa Kozmikova.

Proslavo je z narodnimi pesmimi poživil ženski kvartet iz Borovelj, ki kljub mladosti pevk prepeva že več kot dvajset let. S. W.

... KATJA STURM-SCHNABL nadaljevanje s 3. strani

In to je bilo prav in pravično, kajti koroški Slovenci smo se znašli v državi, ki je bila osnovana po demokratičnem principu, v kateri so dovoljene vse stranke, od desnice do leve. Seveda je predvsem na Koroškem ostala vladajoča mržnja proti Slovincem. Po starem in po komaj preteklem zgledu iz nacistične dobe je bilo mnogo sil, ki so še skušale izvesti Hitlerjevo povelje: »Machen Sie mir dieses Land deutsch«.

Vendar smo se naši starši in potem tudi mi začeli boriti za pravice. Na tej dolgi poti smo doživeli mnogo razočaranj, a tudi uspehov in pozitivnih doživetij, posebno takrat, ko so se z nami končno le solidarizirali posamezniki ali cele inštitucije večinskega naroda. S tem pa smo mnogo doprinesli k razvijanju demokracije tudi med večinskimi narodom. Spoznali smo in z nami večinski narod (vsaj del njega), da si je treba demokracijo priboriti vsak dan znova, in da se mora zanjo boriti vsak posameznik na svojem mestu. Učili smo se torej mi in učili so se člani večinskega naroda, kako živeti v skupnem prostoru, se med seboj povezovati, uresničevati skupne interese. In ta interakcija je pravzaprav tisti model, ki ga Evropska zveza terja, če hočemo, da bojo vsi evropski narodi živeli skupaj v miru brez konfliktnih situacij kot sta bila razpad Avstro-Ogrske ali v novejšem času Jugoslavije. Ob svitanju te nove Evrope, v katero se želi vključiti tudi Slovenija, pa so take demokratsko preizkušene narodne

skupnosti in narodi dragocen model. Slovenija je po 45 letih enopartijskega sistema prešla na sistem demokracije, katero bo morala v vsakodnevnih izkušnjah šele utrditi. Če danes del njenih politikov misli, da morajo manjšini na Koroškem (ali v Italiji) predpisovati, kakšna ideologija naj sledi ali kakšna predstavništva naj si izbere, in če hoče to celo izsiliti s črtanjem podpore organizaciji, ki je manjšino vseskozi dostojno zastopala in ki se razvija v smislu izzivov bodoče skupne Evrope, je to jasen dokaz za trditve etnopsihoanalitikov, ki dokazujejo, kako se miselni modeli v kolektivnih skupinah, torej narodih, uveljavljajo v razdobju od 40 do 80 let, in da je potrebno prav tolikšno obdobje, da se taki modeli nadomestijo z novimi.

Zamejci v zahodnoevropskih državah smo se desetletja borili za demokratične pravice, pri tem smo se nolen volens odrekli tudi materialnim dobrinam in karieram, svojo pravico do demokratične pluralnosti smo branili tudi pred enopartijskim sistemom v SR Sloveniji, zakaj bi si torej pustili to pravico vzeti od R Slovenije, ki se Evropi predstavlja kot demokratična. Z velikimi žrtvami smo se naučili lekcije o demokraciji, naše izkušnje so Sloveniji lahko v korist in pomoč pri preobrazbi starih miselnih modelov in na poti med narode v Evropi. **Lepo bi bilo, če bi tudi tretja Slovenija našla toliko duhovne moči, da bi spoznala, cenila in koristila demokratično zrelost zamejskih Slovencev.**

KNJIŽNA PREDSTAVITEV NA DUNAJU

Nov priročnik o manjšinah

Vaše krajevno društvo bi rado povabilo kako romsko skupino na domači oder. Angažirana novinarka išče pobude za reportažo o brezdomcih. Učitelj zgodovine želi svoje dijake seznaniti z raznolikostjo političnih zastopstev avstrijskih narodnih skupnosti. Kdorkoli potrebuje osnovne informacije o etničnih, socialnih in verskih manjšinah v Avstriji, jih zdaj najde v priročniku »Wege zu Minderheiten«.

Minuli teden je Initiative Minderheiten, organizacija, ki si prizadeva za manjšinam bolj naklonjeno vzdušje v državi, v slavnostni dvorani Avstrijske narodne knjižnice na Dunaju predstavila priročnik »Wege zu Minderheiten«. Pokroviteljstvo prireditve sta prevzeli zvezna ministrica Elisabeth Gehrler, ki je knjigi napisala tudi spremno besedo, in mestna svetnica za integracijo mag. Renate Brauner, kar priča o tem, da se mesto Dunaj in država vse bolj zavedata vsestranskega pomena manjšin za sodobno družbo – ne nazadnje pa tudi pomena zgodovinske jezikovne in kulturne raznolikosti za avstrijsko identi-

teto, na kar je bilo tudi opozorjeno v slavnostnih govorih. Za glasbeni okvir je poskrbela gradišćansko-hrvatska rockovska skupina Bruji, ki jo je tokrat okrepil še Wili Resetarits.

Prikupni priročnik, ki je izšel v založbi »Drava«, nudi obilo informacij o tukajšnjih manjšinah in njihovih dejavnostih. Gre za drugo, dopolnjeno, razširjeno in preurejeno izdajo, ki je po večletnih pripravah končno našla pot do uporabnika. Knjiga je urejena po tematskih področjih (arhivi, knjižnice, muzeji; izobraževanje, kultura, mediji, politika, vera,

socialno, prireditveni prostori, znanost), tako da je že na prvi pogled razvidna raznolikost na manjšinskem polju. Štiridelni register na koncu knjige omogoča tudi iskanje po bolj specifičnih kriterijih. Čeprav seznam kajpada ne more biti popoln in povsem aktualen, je s priročnikom na razpolago koristno, pregledno zasnovano pomagalo, ki bo olajšalo navezovanje medsebojnih stikov. Poleg tega vsebuje knjiga tudi nasvete, kaj vse je treba upoštevati pri načrtovanju in uresničevanju projektov. A. L. Wege zu Minderheiten. Ein Handbuch. Hrsg. von Ursula Hemetek für die Initiative Minderheiten. (=edition minderheiten, Band 2). Drava Verlag; Klagenfurt / Celovec 1998, 272 str., 286.- ATS.

Okrog 300 ljudi je spremljalo predstavitev nove knjige o manjšinah, ki je izšla pri založbi Drava v Celovcu Foto: SV

DRAGO JANČAR IN INTERVJUJI

Kako je s sanjarjenjem?

Drago Jančar je eden najvidnejših slovenskih avtorjev, dobitnik Prešernove nagrade in eden tistih pisateljev, ki so se v časih družbenega prevrata zavzeto vpregli v politični voz. Avtor je pri Mohorjevi že izdal knjigo z opisi dogodkov tedanjih najbolj vročih dni, poznamo pa ga tudi po njegovih dramah: »Halštat« in »Briljantni valček« ki smo ga videli tudi v Celovcu. Tokrat je pri Mohorjevi izšla knjiga z nekoliko zajedljivim naslovom »Ko se nasanjamo, bomo spali naprej«, v njej pa so zbrani intervjuji, ki jih je pisatelj dal najrazličnejšim tujim in domačim novinarjem, začenši z letom 1978.

Ob predstavitvi knjige v Celovcu je Jančar poudaril, da je knjiga nekakšna »zgodovina idej«, pregled razmišljanj ob prehodu vzhodnoevropskih družb v demokracijo, saj se sicer v normalni družbi pisatelji ne ukvarjajo z dnevno politiko. »Bili smo idealisti,« je rekel Jančar.

Danes pa avtorja razburja predvsem »neobčutljivost za pojave nasilnosti« v javnosti,

na katere mediji niti ne reagirajo, za napake današnjega časa da enostavno ni senzibilnosti.

KO SE NASANJAMO,
BOMO SPALI NAPREJ

»Ko se pokaže nasilje, mora intelektualci reagirati. Veliko srbskih avtorjev, med katerimi sem imel veliko prijateljev, ni zaznalo, ... ko so množice vpile: »Dajte nam orožje!« Niso vstali, ko se je začelo ... In to je tista točka, ko se s takšnimi kolegi ne da več sodelovati.« (Iz intervjuja za Standard 17. aprila 1996.)

Drago Jančar: Ko se nasanjamo, bomo spali naprej, Mohorjeva založba 1998, 320 str., 298.- ATS.

PREMIERA »TEATRA BREZ ...«

Medved Pu je osvojil srca

Igralci so pokazali precej znanja, pa tudi natančnosti v uprizoritvi »Medveda puja«

Foto: SV

V šentjanskem k & k centru je »Teatr brez ...« vabil na premiero otroške igrice »Medvedek Pu«. Zgodbice o Puju so otrokom povečini dobro znane, zato so že prišli z vsemi simpatijami za to nerodno, dobro srčno in ljubko živalico. Alenka Hain (režija) in Martin Moschitz (organizacija) sta zbrala nekaj izkušenih mladih igralcev, Edi Oraže je prispeval glasbo in naučil igralce peti, Marina Bačar je ustvarila čudovite fantazijske kostume in tako je bil uspeh predstave že kar zagotovljen. Režiserka Hainova je vztrajala na jasnosti in preglednosti predstave, kar je izrednega pomena posebej za manjše otroke.

Teško je reči, kdo je bil bolj pristrčen: Medvedek Pu, ki mu je v vsakdanjem življenju ime Mirko Lepuschitz, Pujsek, ki ga je s pravšnjo mero otroške navivnosti odigrala Nadja Žele, komplicirani Zajec, ki ga je s filozofsko nadahnjeno ustvaril Mihi Seher, »špičasta«, izobražena Sova je bil Aleksander Tolmajer, izredne simpatije pa je požel osliček Sivček, (Martin Moschitz) večni pesimist, aboniran na nesrečo in smolo, pa ga živalice vseeno marajo, čeprav sam misli, da ne, saj bi brez njega doganjanje poteklo čisto drugače.

Kar je predstavi dalo svoj čar, je seveda po eni strani odrska izkušnost igralcev, po

drugi pa izredna skrbnost v tehnični izvedbi. Tako je zelo preprosto in prav zato učinkovito rešen problem plezanja na drevo, petje in ples sta bila dobro naštudirana, pa tudi pri govoru so se nastopajoči potrudili. Vsi sodelujoči so se zavedali, da ni noben tekst tako »preprost«, da bi se ga smeli lotevati z malomarnostjo ali mimogrede. Tak odnos je občinstvo, staro in mlado, nagradilo z velikim odobravanjem in navdušenjem.

Tehniko pri predstavi je upravljal Peter Moschitz, Villi Ošina in Martin Moschitz sta bila odgovorna za organizacijo, Lenka Weiss pa je skupaj z Marino Bačarjevo izdelala kostume. S. W.

DOBROLSKA »A CAPELLA«

Zgoščenka za peti rojstni dan

Iz priložnostnega skupnega petja se včasih izlušči stalna pevska skupina. Takšen primer je dobrolski mešani vokalni kvartet »a capella«, ki je preteklo soboto s koncertom v domačem kulturnem domu praznoval peto obletnico obstoja. Mlada skupina, ki je prvič, in takrat tudi v drugem sestavu, na željo župnika Janeza Tratarja nastopila na adventnem petju, si je v teku poldesetletja pripela precejšen ugled in je danes zelo priljubljen pevski ansambel v

poje slovenske narodne in umetne ter koroške nemške narčne pesmi. Stalna strokovna spremljevalca, ki sta za skupino priredila tudi vrsto pesmi, pa sta župnik Janez Tratar in Pavli Stern.

Skupina, ki jo vodi Peter Grilliz, je za peto obletnico izdala zgoščenko/ CD »Domočina, mili kraj/ I tram von mein Lebn«. V soboto, 7. marca 1998, so ji za njeno doslej uspešno delovanje čestitali med drugim dobrolski kulturni refe-

Hanzej, Andreja, Sonja in Peter – to so »a capella«

Foto: SV

rent Rudi Vouk, generalni konzul R Slovenije Jože Jeraj in predsednik SPD »Srce« Štefan Kramer. Povezoval je Danijel Sturm. Kot pevska skupina pa so mladim Dobrolcem prišli čestitat »Smrtnikovi bratje« in s svojim ubranim petjem popestrili prijetno vzdušje koncerta.

»KOROŠKA POJE« 1998

Tokrat so pele male skupine

Ustaljena pevska revija »Koroška poje«, tokrat v nedeljo, 8. marca 1998, v srednji dvorani Doma glasbe, je v veselje in zadovoljstvo organizatorja KKZ in poslušalcev dobro uspela. Letos

drugih bregov, rada bi spoznala nov svet, tudi v glasbi in pesmi, ne da bi pri tem zametavala ali zanemarjala svoje korenine, svoje slovenske pesmi in glasbeno tradicijo. Prav to se je

Ta pluralnost in pesemska pestrost, ta pogled čez rob lastne kulture, ali bolje rečeno to prisluhnjenje sosedu, vse to je koncert bistveno popestrilo, in so se slovenske in pesmi drugih narodov prelile v složno harmonično enoto. Danica Uršič pa je s svojo dobro povezovalo poskrbela za ustrezen okvir prireditve. Tik pred zaključkom je prof. Jožko Kovačič predstavil zbirko pesmi v lastni priredbi pod naslovom »Vaščani pojo«.

Na koncertu »Koroška poje« so sodelovali: Vokalna skupina »Vox« iz Pliberka (Travdi Lipuš), kvartet »a capella« iz Dobrle vasi (Peter Grilliz), družina Zwitter iz Zahomca, mladinska pevska skupina »Nomos« iz Škocjana (Bertej Logar), dekliška skupina STEM iz Globasnice (Klaudia Schorli), »Die Rosentaler« iz Šentjakoba v Rožu (Gerhard Tischler), kvartet Borovlje (Edi Oraže), moška pevska skupina AKORD iz Gorice (Mirko Špacapan), kvartet bratov Smrtnik iz Kort in Oktet Suha.

Skupina STEM iz Globasnice – uspešen nastop prav na mednarodni dan žena

Foto: SV

so nastopali majhni zborčki in pevske skupine, ki jih v glavnem polni mladina, in so trenutno zelo »v trendu«, kot se temu sodobno reče. Mladina išče nove poti, na poti je do

čulo na nedeljskem koncertu. Skorajda ni bilo skupine, med njimi tudi izključno dekliške, ki v svojem sporedu ne bi imela pesmi drugih narodov: angleške, italijanske in nemške.

Michael Ausserwinkler in ravnatelj glasbene šole Roman Verdel v krogu nasmejanih učencev.

Foto: SV

Deželna odlikovanja sedmerici učencev GŠ

Za nekaj deset učencev koroških glasbenih šol je bil pretekli petek, 6. marca, pomemben dan: deželni kulturni referent Michael Ausserwinkler je mladim glasbenikom podelil odlikovanja, ki so jih osvojili na deželnem tekmovanju »Prima la musica« glasbenih šol. Med odlikovanci so bili tudi učenci slovenske glasbene šole, ki so s tem ponovno potrdili, da jim ta zavod

nudi vse pogoje za uspešno uveljavljanje na Koroškem in pri prekomejnem nastopanju. Sedmerica uspešnih dijakov so: Christine Gasser iz Bilčovsa, Nina Popotnig iz Celovca, Vera Hartmann iz Škocjana, Katja Hafner iz Sveč, Katharina Stefan, Katja Schnabl z Ziljske Bistrice in Smilja Pörsch iz Škofič. Njim in njihovim učiteljem pristočno čestitamo.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 12. 3.

- CELOVEC, Stadtgalerie, Theatergasse 4
18.00 Odprtje razstave slik Hansa Makarta; razstava traja do 14. 6.
ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k - k & k in SPZ
19.00 Predavanje »Manjšinske pravice kot človekove pravice«.
Predava: mag. Mojca Drčar-Murko
CELOVEC, v Musilovi hiši, Bahnhofstr.50 - IG
Autorinnen/Autoren Kärnten
19.30 Christine Janach bere iz svojih tekstov
TINJE, v domu - Katoliški dom Sodalitas
19.30 Iz serije: Prispevek cerkve k sožitju Nemcev in Slovencev v koroški cerkvi; ali je še treba od zunaj pospeševati sožitje med Nemci in Slovenci? Referat za spodbudo in podijska diskusija

PETEK, 13. 3.

- MEŽICA, v narodni dvorani - SPD Danica in Farna mladina Šentprimož
19.00 Veseloigra »Zdravnik po sili«.
Nastopa: igralska skupina KPD Vogrče

SOBOTA, 14. 3.

- ŽELEZNA KAPLA, v hotelu Obir
14.00 Proslavitev mednarodnega dneva žena
ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k - k & k in SPZ
15.00 Delavnica »Slike prijateljstva«. Delavnica za izmenjavo slik; prijave: tel. 0463/514300-22
OBIRSKO, pri Kovaču
19.30 31. srečanje pevskih zborov »Od Pliberka do Traberka«
ROŽEK, galerija Šikoronja
19.30 Odprtje razstave del Gustava Januša; razstava traja do 19. 4
ŽVABEK, v farni dvorani - KPD Drava
19.30 Veseloigra »Zdravnik po sili«.
Nastopa: igralska skupina KPD Vogrče

NEDELJA, 15. 3.

- ŠENTPRIMOŽ, v kult. domu - SPD »Danica« in farna mladina Plesni tečaj za začetnike. (dipl. plesni učitelj Gregej Kristof); prijave po tel. 04236/2472 do 13. 3.
RADIŠE, v kulturnem domu - SPD Radiše
10.30 Lutkovna igra »Tobija«. Nastopa: Ziljska lutkovna skupina Pikce
BILČOVŠ, pri Miklavžu - SPD »Bilka«
11.00 »Čarovnik iz Oza«. Nast. otroška gled. skupina iz Borovelj
ŽVABEK, v ljudski šoli - KPD Drava
15.00 Lutkovna igra »Tobija«. Nastopa: Ziljska lutkovna skupina Pikce
PLIBERK, v farni dvorani - SPD Edinost, MePZ Podjuna, fara Pliberk
19.30 Igra »Sen kresne noči«. Nastopa: igralska skupina SPD Radiše

PONEDELJEK, 16. 3.

- BOROVlje, na Glavnem trgu - občina Borovlje
Jožefov trg

ČETRTEK, 19. 3.

- LJUBLJANA, operna hiša - Österr.-slow. Gesellschaft
Obisk opere G. Verdija »Ples v maskah«. Odhod iz Celovca z avtobusom ob 16. uri. Prispevek za vožnjo, vstopnico in večerjo za člane 500, za nečlane 600 šil.
Prijave pri ÖSG Celovec, Karfreitstr. 1, Werner Pressl
ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k - k & k in SPZ
20.00 Videodokumentacija »Težki čas ne vrni se«.
Pričevanja domačinov o dobi nacizma

PETEK, 20. 3.

- DUNAJ, Alte Schmiede, Schönlaterng. 9 - Mohorjeva založba
19.00 Koncert na klavirju - igra Bojan Goričnik

SOBOTA, 21. 3.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k - SPD Šentjanž
18.00 »Pomladna arena«. Razstave - filmi - branja - koncert
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu - SPD Danica
19.30 Igra »Vsiljenka«. Nastopa: Gledališče senc iz Šmihela
PLEŠERKA, pri Habnerju - SPD Zvezda
20.00 Pesem združuje. Nastopajo: Die 5 Gaitaler, Oktet Suha, Gruppo vocale Farra, Dekliški kvartet iz Šentjurja, oktet Hodiše

ČETRTEK, 26. 3.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k - k & k in SPZ
19.00 Predavanje »Nemška manjšina v Sloveniji«.
Predavatelj: prof. Doris Debenjak, August Grill

PETEK, 27. 3.

- ŠENTPETER PRI ŠENTJAKOBU, telovadnica šolskih sester - SPD »Rož«
19.00 Igra »Plešasta pevka« (Eugene Ionesco).
Nastopa: Mladinska skupina SPD »Bilka«

NEDELJA, 29. 3.

- ŠENTJANŽ V ROŽU, v k & k - k & k in SPZ
10.30 Lutkovna igra »Šapramiška« (Svetlana Makarovič). Gostuje: Lutkovna skupina »Mi smo mi« iz Celovca; režija: Tine Varl

PETEK, 3. 4.

- ROŽEK, Galerija Šikoronja
20.00 Gunda König bere pesmi na temo »Erste Liebe«.
(Selma Meerbaum in Paul Celan)

PETEK, 17. 4.

- ROŽEK, Galerija Šikoronja
18.00 Posredovanje umetnosti »Približevanja«

Izmenjava študentov

Med celovško pedagoško akademijo (oddelek za dvojezičnost) in pedagoško fakulteto v Ljubljani že nekaj časa poteka izmenjava študentov. Trenutno je skupina iz Ljubljane na obisku pri svojih kolegih v Celovcu. Na programu so obiski in nastopi na dvojezičnih šolah in seveda tudi obiski slovenskih prireditelj in institucij. Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm je študente iz Ljubljane sprejel v k & k centru v Šentjanžu in imel z njimi sproščen razgovor o situaciji na Koroškem. Projekt izmenjav študentov vodi gospa mag. Wedenig s celovške pedagoške akademije.

Skupina študentov iz Ljubljane pred k & k centrom

Foto: SV

Kmečka izobraževalna skupnost (KIS)

priraja interreg-seminar za govedorejce (prekomejna izmenjava izkušenj)

»Uspešna priraja mleka in mesa«

v petek, 27. 3. 1998, v domu v Tinjah
v petek, 3. 4. 1998, v regionalnem centru v Šentjakobu, obakrat od 10. do 16. ure

Srečanje gledaliških in lutkovnih skupin

Četrtek, 12. 3. 1998

V Modestovem domu: ob 9.30 Gjud/Baum: »Čarovnik iz Oza«; nast. otroška gled. skupina SPD Borovlje; ob 11.30 Ionesco: »Plešasta pevka«; nast. gled. skupina SPD Bilka iz Bilčovsa
V Šentpetru: ob 19.30 F. G. Lorca: »Lepa čevljarka«; nast. gled. skupina KPD Planina iz Sel

Petek, 13. 3. 1998:

V Modestovem domu: ob 9.00 Ippen: »anders mensch«; nast. Klagenfurter Ensemble; ob 12.00 Suhodolčan: »Figole fagole«; nast. mlad. gled. skupina SPD Bilka iz Bilčovsa
V Tischlerjevi dvorani: ob 8.00 in ob 10.00 Shakespeare: »Sen kresne noči«; nast. gled. skupina SPD Radiše.

Podlesnikova mama iz Nonče vasi - 90. rojstni dan, Nanči Baumgartner iz Šentjakoba - rojstni dan; Fini Ogris iz Drabunaž - rojstni dan; Sonja Schlapper iz Celovca - 40. rojstni dan; dr. Dušan Schlapper iz Celovca - rojstni dan; Fric Rakušek iz Sel - 50. rojstni dan in god; Ana Laussegger z Radiš - življenjski jubilej; Francka Lubas iz Vogrč - rojstni dan in god; Hanzej Smrečnik iz Čepič - rojstni dan; Pepelj Kulmesch z Leda - 40. rojstni dan; Pepca Waldhauser s

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

- ČETRTEK, 12. 3.
18.10 Rož - Podjuna - Zilja
PETEK, 13. 3.
18.10 Kulturna obzorja
SOBOTA, 14. 3.
6.08 Od pesmi do pesmi - od srca do srca
NEDELJA, 15. 3.
6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (duhovna misel Monika Novak)
18.00 Za vesel konec tedna
PONEDELJEK, 16. 3.
18.10 »Kratek stik«
TOREK, 17. 3.
18.10 Otroška oddaja
SREDA, 18. 3.
18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerna oddaja

PRAZNUJEJO

Podna pod Vrtačo - 70. rojstni dan; za rojstne dneve članom društva upokojencev Šentjakob: Pepiju Miklu, Johani Koren in Justini Mikelj; Ciril Malle iz Železne Kaple - rojstni dan; Janez Milač z Blata - rojstni dan; Pepa Kral z Bistrice - rojstni dan; Jože Pečnik s Komlja - rojstni dan; Jože Kropivnik z Rut - rojstni dan; Gretka Božič iz Večne vasi - rojstni dan; Gertrud Hirm iz Šentradegunda - 93. rojstni

DOBER DAN, KOROŠKA

- NEDELJA, 15. 3.
13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 16. 3.
2.25 ORF 2 (Ponovitev)
16.20 TV SLO1 (Ponovitev)

- I Oj zapojte tisto pesem: pe-stra revija »Koroška poje«
I Gledališče - vrednota ali potrata?
I Je likovna umetnost ilustracija literature? Križev pot Jožeta Bartolja
I Razstava novih slik Gustava Januša v galeriji Šikoronja v Rožeku. Pred izidom pa je tudi nova pesniška zbirka »Krog je zdaj moje okno«
I Iz domačih umetniških delavnic: kipar Valentin Tschertou
I Končnica tekmovanja v zvezni odbojarski ligi: SK Aich /Dob - Innsbruck, začetek prvenstva v regionalni ligi: SAK gostuje v Lienzu

SPD »Zvezda«

vabi na koncert
Pesem združuje -
Gesang verbindet -
Il canto unisce

v soboto, 21. 3. 1998,
ob 20. uri

pri Habnarju na Plešerki /
Hodiše

Nastopajo: Die 5 Gaitaler,
Oktet Suha, Gruppo vocale
Farra, dekliški kvartet »Kapljica
ljubezni«, Oktet Hodiše;
povezuje: Danica Urschitz

KRIŽARJENJE
PO DNJEPRU OD KIJEVA
DO ČRNEGA MORJA

Termin:
od 12. do 26. julija 1998
Prijave najkasneje do 25. 3.
Podrobnejše informacije lahko
dobite pri Tonču Malleju,
tel. 0 42 28/26 64

dan; Ljudmila Sienčnik in Matilda Lesjak iz Dobrle vasi - rojstni dan; Gertrud Kogoj iz Dobrle vasi - 40. rojstni dan; Lenči Olip in Pepi Oraže iz Sel - rojstni dan; Ana Šumej iz Vogrč - 40. rojstni dan; Marija in Franc Kristan z Bistrice pri Šmihelu - 39. osebni praznik; Matej Wakounig iz Borovlj - 12. rojstni dan; dr. Maja Haderlap iz Celovca - rojstni dan; dipl. inž. Feliks Wieser iz Celovca - rojstni dan.

Slovenski vestnik čestita!

SLOVENSKI
VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TE ŠTEVILKE ..... Jože Rovšek
ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Tajništvo ..... Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba ..... Milka Kokot (-40)
Prireditve ..... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser StraBe 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

Umrli Kristijan Brumnik

Pretekli teden je velika množica sorodnikov, prijateljev in znancev na obirsko pokopališče na zadnjo pot pospremila Kristijana Brumnika.

Pokojni se je rodil 24. decembra 1922 v Novakovi kajži na Obirskem. Bil je sin Ane, roj. Novak, in Primoža Brumnika ter enajsti izmed 14 otrok. Družina se je leta 1934 iz Novakove kajže preselila k Harižu. Šolo je obiskoval na Obirskem in v Železni Kapli. V času druge svetovne vojne je bil vpoklican v nemško vojsko, odkoder se je leta 1945 vrnil s Češke peš domov. Najprej se je zaposlil v rebrški tovarni celuloze, nato kot gozdni delavec, več let je delal pri urejevanju hudournikov, nato pa 24 let do upokojitve leta 1984 pri cestni upravi. Leta 1949 se je poročil z Marijo Pegrin. Najprej sta stanovala pri Furjanu, nato pa sta si zgradila lasten dom, v katerega sta se vselila leta 1952. V zakonu se jima je rodilo šest otrok, od njih pa je eden kot dojenček umrl.

Čeprav je sam doraščal v času, ko ni bilo možnosti za šolanje, je bila njegova glavna skrb čim boljša izobrazba svo-

tudi harmoniko in na neštetihih ohceti in veselica skrbel za dobro voljo. Poleg tega pa je bil kot lovec tesno povezan z naravo. Bil je član lovske družine Zgornje Obirske.

Nekaj tednov za tem, ko je zaprosil za upokojitev leta 1984, ga je zadela možganska kap. Od danes na jutri je moral prenehati z delom in zdravstveno stanje se mu ni več izboljšalo. Nasprotno, v zadnjih letih se je tako poslabšalo, da je bil privezan na posteljo. Najhuje pa je bilo to, da ni mogel več govoriti. Vsa ta leta je skupaj z otroki zanj vzorno in požrtvalno skrbela žena Mici.

Ob grobu so pokojnemu zapeli cerkveni pevci, domači župnik Tomaž Holmar pa se je zahvalil vsem sosedom, ki so v zadnjih dneh pomagali Brumnikovi družini, posebno pa domačemu zdravniku dr. Jelenu, ki je vsa ta leta oskrboval rajnega.

Svojcem in sorodnikom pokojnega Kristijana izrekamo iskreno sožalje tudi v imenu uredništva SV.

Ob grobu so pokojnemu zapeli cerkveni pevci, domači župnik Tomaž Holmar pa se je zahvalil vsem sosedom, ki so v zadnjih dneh pomagali Brumnikovi družini, posebno pa domačemu zdravniku dr. Jelenu, ki je vsa ta leta oskrboval rajnega.

Svojcem in sorodnikom pokojnega Kristijana izrekamo iskreno sožalje tudi v imenu uredništva SV.

Ob grobu so pokojnemu zapeli cerkveni pevci, domači župnik Tomaž Holmar pa se je zahvalil vsem sosedom, ki so v zadnjih dneh pomagali Brumnikovi družini, posebno pa domačemu zdravniku dr. Jelenu, ki je vsa ta leta oskrboval rajnega.

Peručevemu Johiju v slovo

V soboto, 21. februarja, nas je za vedno zapustil Peručev oče Johan Sadošek iz Lobnika pri Železni Kapli. Rajni je dosegel visoko starost 88 let. Bil je zgleden in dober kmet ter gospodar na gorski kmetiji pri Peruču.

Ko je pred več leti oddal svojo lepo urejeno kmetijo sinu Johiju, ni prenehal z delom. Rad mu je, dokler so mu moči dopuščale, pomagal. Johan je bil predvsem dober mož svoji ženi Mici, dober oče svojim otrokom – dvema hčerama in sinu, sosedom pa dober sosed. Bil je veren mož in je ob nedeljah s svojo družino vedno rad zahajal v cerkev in s tem izkazal lep zgled.

Zadnja vojna tudi njemu ni prizanesla. Moral je, kakor tudi drugi zavedni Slovenci, občutiti krutost nemškega nasilja. Aretirali so ga 16. avgusta 1943, dva meseca je bila zaprt na gestapu v Celovcu, nato pa so ga odvedli v Nürnberg v Nemčijo. Od tam se je ob koncu vojne vrnil bolan domov. Ta bolezen ga je mučila vse nadaljnje življenje.

Johan je bil zelo povezan z naravo. Bil je strasten in pošten lovec. Lovski prijatelji so ga zato zelo spoštovali. V veliko veselje so mu bile njegove čebele. Že kot 17-letnemu fantu je oče dal čebelji panj in tako je rajni začel čebelariti. Nato se je kmalu vključil v čebelarsko društvo Železna Kapla. Vedel je, da je treba znanja, zato je s svojimi prijatelji iskal vedno nove poti pri

čebelarjenju. Zadnja leta, ko pri čebelah ni mogel več vsega opraviti sam, mu je bila v veliko pomoč žena Mici. Čebelarsko društvo Železna Kapla je s smrtjo Johana Sadoška izgubilo enega najstarejših članov. Hvaležni smo mu, da je bil vsa leta zvest prijatelj čebelarjem in dejaven v društvu.

Na pogrebu se je zbrala številna množica sorodnikov, znancev in prijateljev. V slovo so mu v zadnji pozdrav zatrobili lovski rogisti. Pogrebne obrede je ob asistenci župnika Janeza Tratarja opravil domači župnik Poldej Zunder. Cerkveni zbor je v slovo zapel tudi tole žalostinko:

*Pomlad se bo razcvetela,
čebela spet bo vzletela.
Vsedla se na rožni cvet,
čakala bode tebe spet.
A ti odšel si od njih in nas
v cvetja lepši kras.*

Rajnega Johana bomo ohranili v trajnem spominu. Žalujemo ženi, hčerama in sinu ter vsej Peručevi družini izrekamo iskreno sožalje.

M. K.

SIEMENS V BELJAKU

Predavanje na Dvojezični zvezni TAK

Mesto Beljak je že od nekdaj bilo trgovsko središče med Nemčijo in Italijo. Leta 1970 je prav tukaj bila ustanovljena podružnica koncerna Siemens. To je bil važen napredek za gospodarski položaj tega mesta, kajti Siemens je svetovno podjetje, ki ima postojanke v Nemčiji, Franciji, ZDA, Maleziji in tudi še drugod. V Beljaku je tako nastala na avstrijskem območju prva produkcija polprevodnikov. Ti produkti se uporabljajo v telekomunikaciji, v avtomobilih, računalnikih ipd.

Pri predavanju gospe mag. Tschernitz pa ni bilo v ospredju samo podjetje, marveč rekrutiranje delojemalcev oz. vprašanje, kako se lahko najbolj uspešno poteguješ za delovno mesto.

Prvi korak je pisna prijava. Važno je, da upoštevamo določena načelna določila. Pisna prijava naj bi ne bila daljša od ene strani in naj bi tudi pojasnila, kaj pričakuješ od svojega prihodnjega delovnega mesta. Seveda pa je jasna razporeditev najvažnejša. Pise prijave, ki ne ustrezajo tem določilom, niti ne pridejo v končni izbor. Prav tako pomemben kot pisna prijava je življenjepis. Tudi tukaj je jasna razporeditev nujna. Življenjepis naj bi vseboval osebne podatke, podatke o šolanju in dosedanjih poklicnih dejavnostih ter dodatne izobraževalne kvalifikacije. Ni pa nujno, da se strogo držiš vseh teh pravil. Pogostokrat pa je boljše, da že ob začetku poudariš svojo kreativnost s tem, da npr.

oblikuješ krovni list za prijavo. V tem sklopu nam je gospa mag. Tschernitz pokazala nekaj dobrih, nazornih primerov in razložila, kako učinkujejo. Majhen nasvet ob robu: uporabljajte barvne liste za prijavo, kajti s tem boste gotovo vzbudili pozornost. Ob koncu predavanja nam je gospa Tschernitz dala še nekaj namigov za predstavitveni pogovor, kajti prvi vtis je vedno najvažnejši.

Dijaki in dijakinje Dvojezične trgovske akademije pa bi se na tem mestu radi zahvalili Slovenski gospodarski zvezi, da nam vedno znova posreduje pestra in zanimiva predavanja iz raznih podjetniških področij.

Silvia Hribnik
in Silvia Petschnig

Rožanska kulturna vigred

Petek, 13. 3.:

ob 19.30 v farnem domu v Selah:
mag. Pepca Olip: Vigredno velikonočno brkljanje

Ponedeljek, 16. 3.:

ob 19.30 v novi lj. šoli v Rožku:
dr. I. Ramšak: Biološka medicina, kineziologija

ob 19.30 v stari šoli v Svečah:

dr. Stanko Smolnig: Kako zdravo živimo?

Sreda, 18. 3.:

ob 19.30 v Ledincih pri Borovcu:
dr. Marta Stadler-Rutar: Otroške bolezni in pogovor z otroško zdravnico

ob 19.30 v stari šoli v Kotmari vasi:

dr. Hans Madritsch: Biološko kmetovanje

Četrtek, 19. 3.:

ob 19.30 v k & k centru v Šentjanžu:

Težki čas, ne vrni se

Petek, 20. 3.:

ob 19. uri v šoli Sele-Kot: Lajko Milisavljevič: dia-predavanje o južni Ameriki

ob 20. uri pri Miklavžu v Bilčovsu:

dr. Teodor Domej: Koroška in koroški Slovenci leta 1938

Sobota, 21. 3.:

ob 19.30 v k & k centru v Šentjanžu:

razstava »Mladina za mladino«

ob 20. uri pri Habnarju na Plešerki:

Koncert »Pesem združuje«

Četrtek, 26. 3.:

ob 19. uri v k & k centru v Šentjanžu:

prof. Doris Debenjak, August Grill:

Nemška manjšina v Sloveniji

Petek, 27. 3.:

ob 20. uri pri Cingelcu v Borovljah:

dipl. ing. Franz Rauchenberger: Načrti regije Carnica v Rožu 1998

Sobota, 28. 3.:

ob 19. uri pri Cingelcu v Borovljah:

E. Ionesco: Plešasta pevka

ob 20. uri v društveni sobi Posojilnica

Škofiče: Tatjana Angerer: Naravni vrt

Nedelja, 29. 3.:

od 12. ure dalje pri Adamu v Svečah:

Dan domačih jedi

Slovensko planinsko društvo
Celovec • MePZ Podjuna,
Pliberk • Posojilnica-Bank
Pliberk v sodelovanju
s Planinsko zvezo Slovenije
vabijo na

športnoaktivni
dopust v narodni
park Kornatov

Možni termini:

4. 7. – 11. 7.

in 22. 8. – 29. 8. 1998

Informacije prejmete pri
Posojilnici Pliberk
(04235/2583) ali pri
Slovenskem planinskem
društvu Celovec.
Prijave do 30. 03. 1998
pri Posojilnici Pliberk.

ZA NAŠE PLANINCE

Planinska zveza Slovenije ima konkurenco

Januarska številka Planinskega vestnika, glasila Planinske zveze Slovenije, med drugim poroča, da ima organizirano planinstvo v Sloveniji od minulega leta naprej konkurenco in sicer novo planinsko organizacijo z imenom Slovenski gorniški klub Skala – zveza gorniških društev. Zveza se imenuje zato, ker sta vanjo vključena predlanski ustanovljeni Gorniški klub - dr. Henrik Tuma in lansko leto registrirani Gorniški klub Savinjske doline.

Člani Gorniškega kluba Skala si bodo prizadevali gojiti ideale gornišstva in ljubezen do domovine, predvsem pa nadaljevati tradicijo predvojnega Turističnega kluba Skala, katerega člani so bili znani slovenski gorniki in alpinisti, ki so

pred drugo svetovno vojno opravili veliko pionirsko delo v Julijcih.

Predsednik nove planinske organizacije je univerzitetni profesor dr. Anton Jeglič. Med ustanovitelji je tudi znani slovenski politik Janez Janša, predsednik socialdemokratske stranke. Slovenski gorniški klub Skala se zgleduje po nekdanjem znanem slovenskem alpinistu, narodnem buditelju in socialdemokratu dr. Henriku Tumi (1858–1935). Iz hvaležnosti za njegove zasluge za slovensko planinstvo so mu leta 1957 planinci na Slavniku (1018 m) postavili in odprli Tumovo kočjo.

Sedaj je v Sloveniji podoben položaj kot pred drugo svetovno vojno, ko sta delovali dve planinski ustanovi: Slovensko planinsko društvo in Turistiški klub Skala. Upamo in iskreno želimo, da bosta obe sedanji planinski organizaciji našli skupen jezik, kot je to bilo v preteklosti, v korist slovenskega planinstva.

L. U.

ČESTITKA

Katja Prutej iz Vogrč je prejšnji teden na graški univerzi z odliko zaključila študij mikrobiologije. Čestitamo!

Kulturni dom Pliberk - slovenski AKH?

Gradnja kulturnega doma v Pliberku je zdaleč presešla načrtovane stroške. V preteklih mesecih je bilo precej diskusije v zvezi s financiranjem in uporabnostjo, ali tudi dejansko ustreza potrebam podjunske regije itd. Nekatera kulturna in športna društva se čutijo ogrožena, češ da bo pliberški kulturni dom »požrl« preveč denarja, njim pa ga bo ostalo bore malo ali pa nič. Koliko bo kulturni dom dejansko stal, pa še nihče ne ve. Otvoritve kulturnega doma pa

V kateri fazi je gradnja doma?

Zdaj izgrajujejo kletne prostore/športna dvorana (estrihi oziroma leseni podi, ključavničarska in keramičarska dela) oziroma postavljajo zadnje portale, tako da bo do sredi marca hiša zaprta. Paralelno k temu potekajo detajlno načrtovanje ter zadnji razpisi, ki bodo omogočili, da bodo tja do jeseni vsa dela končana.

Kaj pravite k očitkom z raznih strani, da je kulturni dom pre-dimenzioniran?

prostore oz. pisarne ter sobe za upravo doma. Ta druga, ekonomska plat zgradbe, naj prinese toliko dobička, da bodo obratovalni stroški zgradbe večinoma pokriti.

– Kulturna dvorana bo nudila v dveh etažah ca. 380 sedežev, oder je v merah ca. 15 x 11,50 m.

– Športna dvorana meri 27 x 15 x 6,10 m z galerijama v dveh etažah za ca. 300 gledalcev

Ob javni predstavitvi projekta so bili navzoči vsi bistveni

ma kot investicijo ne samo za koroške Slovence, temveč za celotno regijo. Mislim, da ima pravo mero.

Gradnja športne dvorane bo društvo KD Pliberk stalo dodatne milijone. Ali dvorana, v kateri bodo trenirali in igrali odbojkarji/odbojkarice SK Aich/Dob, ustreza predpisom Avstrijske odbojcarske zveze?

Načrte smo predložili Koroški odbojcarski zvezi, ki jih je 6. 1. 1997 potrdila.

Ali imate kot arhitekt poslopja že kakšne izračune o obratnih stroških kulturnega doma? Kdo bo oskrboval oziroma vo-

dil KD, ali naj bi bil to po vašem mnenju glavni poklicni (kulturni) menedžer ali pa kak sposoben pensionist?

Konkretnih števil zdaj še ne morem navesti. Za vodstvo doma je samo po sebi umevno potrebna sposobna in razgledana oseba. Kvaliteta dejavnosti KD je absolutno odvisna od kvalitete uprave. Kolikor je meni znano, to vprašanje še ni rešeno.

Kdaj bo kulturni dom dograjen?

Jeseni letos!

*Hvala za pogovor
Mirko Štukelj*

Pogled na zgradbo KD s severne strani

Foto: SV

Arhitekt mag. Karl Vouk

Foto: SV

ZAMEJSKI ŠPORT

SŠZ in ZSŠDI še naprej lobirata

Predstavniki ZSŠDI in SŠZ so se pretekli teden na delovnem obisku v Ljubljani pogovarjali z ministrom za pravosodje RS Marušičem ter s predsednikom Komisije za lastninsko preoblikovanje DZ Slovenije Rejcem.

Delegacija zamejskih športnih društev je oba politika seznanila z vsebino skupnega predloga zamejskih športnih or-

ganizacij, v katerem le-te pozivajo vlado RS Slovenije, da naj v smislu dodatnega sklepa Državnega zbora o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije čimprej preuči možnost financiranja osrednjih športnih struktur v zamejstvu. Oba politična predstavnika RS sta zagotovila, da se bosta zavzela za pozitivno rešitev problema.

KOLESARJENJE

»Paca« Wrolicha snubi SAECO

Slovenski kolesarski as Peter »Paco« Wrolich iz Loč je odpotoval v Južno Afriko, kjer se v dresu svetovno znane profesionalne ekipe SAECO udeležuje krožne dirke »Giro del Capo«. Dirka obsega 6 etap in je mednarodno močno zasledena, med drugim vozijo sprinter Claudio Cippolini, zmagovalc Gira Ivan Goti, evropski prvak Co-

mosso iz Italije in Avstrijec Harald Morscher.

Z uspešnim nastopom si Peter Wrolich, ki je že navezal kontakte s predstavniki SAECA, želi zagotoviti pogodbo s tem profesionalnim klubom. Uresničitev te dolgoletne vizije pa bi seveda pomenila tudi višek v njegovi dosedanji uspešni kolesarski karieri.

se veselijo odbojkarji/odbojkarice SK Aich/Dob in nogometni naraščaj SAK, ki bodo lahko koristili športno dvorano.

V zvezi z gradnjo KD smo zaprosili arhitekta mag. Karla Vouka, da odgovori na nekaj vprašanj.

Prostorski program smo definirali z investitorjem, društvom »Kulturni dom Pliberk«, v triletni fazi načrtovanja. Koncept vsebuje na eni strani kulturno in športno dvorano z ustreznimi stranskimi prostori, na drugi pa kavarno, trgovino, seminarske

zastopniki slovenske politične in kulturne scene obeh taborov in so enoglasno hvalili projekt. Velikost projekta vidim v relaciji do pomena, ki ga dajemo kulturni oz. športni dejavnosti Podjune. Člani društva »KD Pliberk« smatrajo gradnjo do-

NOGOMET

SAK dobro pripravljen in motiviran

Člansko moštvo SAK se je pretekli teden odpeljalo v Poreč na treninški kamp, katerega so se udeležili vsi igralci. Namestitvev v hotelu je bila izvrstna, prav tako pa so bili odlični zunanji pogoji za priprave na spomladansko sezono.

dnevno tri treninške enote na novem igrišču z umetno travo in se kar trikrat pomerili s takojšnjimi moštvi, katere je SAK tudi gladko premagal.

Trener Reinhard Tellian za Slovenski vestnik: »Počutili smo se res super in kar me najbolj veseli, je to, da so zelo zagnano sodelovali vsi igralci, še posebej pa sem zadovoljen z napredki mlajših. Igralci so pridobili na moči in kondiciji, igralsko pa se bomo še pripravili v naslednjih pripravljalnih tekmah. Na spomladansko tekmo vanje v regionalni ligi smo dobro pripravljene, sem optimističen in upam da bomo tudi za-

A. Lessnig v akciji (bela majica) Foto: SV

gotovili obstoj v njej. Zahvala velja predsedstvu SAK, ki je omogočilo važne priprave ob morju.«
M. Š.

PRIJATELJSKA TEKMA

Marija na Zilji - SAK

sobota, 14.3. ob 15. 30,
Marija na Zilji

Skrozi ves teden je vladalo dobro tovariško vzdušje na bivanju ob morju. Varovanci trenerja Telliana so absolvirali

ODBOJKA

Dob/AVC spet zmagal

Pretekli vikend so Dobljanke tekmovali na tujem proti Wat Ottakringu z Dunaja proti moštvo Union Wöbling. Cilj ekipe je bil vsaj ena zmaga, ker se še vse ekipe razen Bad Vöslau, ki vodi na lestvici, borijo proti izpadu iz lige.

Zastavljeni cilj so uresničile že v soboto, in to zelo prepričljivo. Premagale so Dunajčanke kar s 3:0. Veselje nad zmago je bilo upravičeno in trener Supnig je po tekmi menil: »Z igro moštva sem bil kar zadovoljen,

čeprav v napadu nismo bili prepričljivi. Zato pa sta bila obramba in sprejem, s katerima smo imeli še pred tednom dni velike težave, tem boljši.«

V nedeljo dopoldne pa so Dobljanke morale nastopiti proti Wöblingu iz Nižje Avstrije. Igralke so tekmo pričele zelo sproščeno in prvi set odločile zase. Drugi in tretji set so tesno dobile gostiteljice, četrtega pa spet Dobljanke. Tako se je tekma končala šele v petem setu v t. i. running score, kar pomeni,

da je vsaka napaka točka za nasprotnika. Set je bil napet in izenačen, sodnik pa je s pristanskimi odločitvami podpiral domače moštvo. Rezultat se je glasil 15:12 za Wöbling.

Legionarka Mojca Kristan, ki je v dresu Dobljanek ponovno pokazala dobro igro, je po tekmi menila: »Nočem se izgovarjati na sodnika, ker smo tekmo izgubile le same, a z malo več sreče bi bile zmagovalke.«

Naslednjo tekmo Dobljanke igrajo prihodnjo nedeljo proti Leobnu, ob 15. uri, v Trofaia-chu.
M. T.

SK AICH/DOB - INNSBRUCK 0:3

Rešitev nagradnega šahovskega oreha

Do razpisnega roka smo v uredništvu prejeli dve pravilni rešitvi nagradnega šahovskega oreha. Uspešno sta ga strla Marko Gallob in Jožko Strauss, ki za nagrado prejmeta knjižno darilo iz novejšje slovenske šahovske literature.

Za vse zveste bralce in ljubitelje šaha, ki niso uspeli streti nekoliko tršega oreha, objavimo rešitev: Bauer - Golner / Berlin 1956

Črni kralj na robu šahovnice je v težkem položaju, kar dokazuje že prva poteza belega 1.Th6:++! Z žrtvijo trdnjave se je podrla prva ovira in črni kralj je na prepihu. 1...gh6 Tudi v nadaljevanju 1...Kh6: 2.Dg5+ Kh7 3.Dh4+ Kg6 (3...Sh5 4.Dh5: mat) 4.f5 je črni matiran. 2.Dg8+! (Slabo je 2.Lg8+? Kh8!). Po žrtvi dame 2...Sg8: je črni matiran s potezo 3.Lf5 mat!

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 8

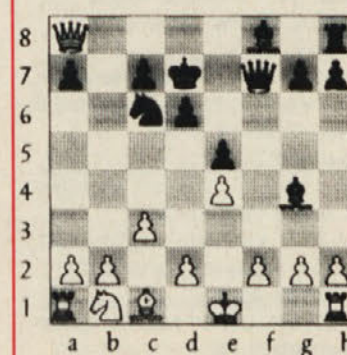
Silvo Kovač

Rodzinsky - Aljehin / Pariz 1913

Že v otvoritvi je beli osvojil kvaliteto in v nastali poziciji se počuti zelo varnega, saj ne pričakuje protiigre črnega. Toda veliki taktik velemojster

Aljehin, ki je na potezi, mu v nadaljevanju pripravi domiselno kombinacijo, po kateri belo vojsko prisili k predaji!

Rešitev štev. 7

Velemojster Larsen je s potezo 1...Tf2:! želel napadu izpostaviti belega kralja. Toda odgovor belega 2.Se4! mu tega ne dovoli. (2.Kf2: Sg4+) po 2...Se4: 3.Ted3: in s potezo 3...Tf1+!! je sledilo novo presenečenje. 4.Tf1: - na 4.Kf1: Df5+! - No, sedaj pa sledi matni napad črnih figur: 4...De5+ 5.Kh1 Sf2+ 6.Kg1 Sh3++ dvojni šah 7.Kh1 Dg1+! žrtev dame in po 8.Tg1: Sf2 mat!